

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in tož se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Slovenskemu narodnemu buditelju in učitelju ob sedemdesetletnici njegove smrti

V prvi dobi slovenskega narodnega prebujenja je slonelo vse ogromno delo, ki je s takim prebujanjem zvezano, na ramah dveh velikih naših mož, Franceta Prešerna in Antona Martina Slomška.

70 let je, odkar je priminul škof Anton Martin Slomšek. S kmetske hiše na Slomu pri Ponikvi doma, je v svoji mladosti prehodil pot, kakršno prehodi pač kmetski otrok: polno dela in truda, prostosti in narurnega veselja. Dasi je bil po očetu določen za domačega gospodarja, je vendar življenje hotelo drugače. Po srednji šoli v Celju, Ljubljani in Senju je vstopil mladi Slomšek v Celovcu v bogoslovnico. Pel v Olimlju novo mašo in kaplanoval po različnih krajih. Ze v tej dobi si je z odličnimi sposobnostmi pridobil povsod zaupanje. V naslednjih letih je bil kot spiritual v Celovcu, dekan v Vuzenici, kanonik lavantinske škofije, celjski opat, nato pa 1846 posvečen v škofa.

Slomškovo uspešno delovanje delimo lahko na tri dele: dušni pastir, narodni vzgojitelj in pisatelj.

Kot dušni pastir je vršil službo s toliko ljubeznijo in vnemo in pri tem pokazal toliko sposobnosti za svoj duhovniški poklic, da je že v prvih letih svojega pastirovanja zadobil pri svojih predpostavljenih obče priznanje. Ljudstvo ga je povsod, kjer je služboval, iskreno vzljubilo, čislalo je v njem vzornega dušebrižnika, izbornega spovednika in predvsem odličnega cerkvenega govornika.

Velike zasluge si je pridobil Slomšek na našem šolskem polju. Sam kmetski sin je najboljšje poznal potrebe našega kmetskega ljudstva. Zato je takoj uvidel nujnost splošne uvedbe narodne šole in dobre vzgoje, ki je naš narod tedaj še ni imel. Kajti zelo redki so bili slovenski kraji, ki bi premogli svojo šolo, v kateri je poučeval cerkovnik ali odslužen vojak, često tudi duhovnik. Kamorkoli je prišel službovat, povsod je Slomšek porabil ves svoj prosti čas za pouk ljudstva. S posebno vnemo je poučeval v nedeljskih šolah. Kot dekanijski in pozneje škofijski šolski nadzornik, je dajal duhovnikom in učiteljem navodila, opozarjal jih na važnost šole in dobre vzgoje, navduševal jih za prosvetno delo med ljudstvom itd. Pri tem je uvidel, da naše šole nimajo pravzaprav nobenih učnih knjig. Zato je spisal in izdal celo vrsto šolskih knjig, med katerimi zavzema odlično mesto knjiga: »Blaže ino Nežica v nedeljski šoli«. Tako je Slomšek s pomočjo nekaterih šolnikov ugladil pot v naše kraje šoli in tudi slovenskemu kot učnemu jeziku. Poleg tega je zelo skrbel za dobro vzgojo in izdal več tozadevnih spisov.

Z isto ljubeznijo je skrbel tudi za odrasle. Da izpodrine iz naroda nespodobne pesmi in jih nadomesti z lepimi in dobrimi, je pesnikoval. Njegove pesmi, kakor n. pr. »Večernica«, »Veseli

hribček«, »Veselja dom«, »Vinska trta«, so danes narodne pesmi, ki se razlegajo po celi Sloveniji, ob vseh veselih prilikah. V prozi je izdal celo vrsto mladinskih spisov, kot dušni pastir pa tudi več knjig nabožnega značaja. Za razvoj slovenskega jezika ob naši severni meji je mnogo pripomogel tudi z ustanovitvijo lista »Drobtinice«, katerih prvi letnik je izšel leta 1846. Še večje važnosti pa je njegov trud, ustanoviti društvo za izdajanje cenjenih in primerljivih knjig za preprosto ljudstvo, kojega sad je postala v začetku šestdesetih let Družba sv. Mohorja, ki si je zlasti v svojih prvih 50 letih pridobila velike zasluge na prosvetnem polju Slovencev.

Vse to Slomškovo delovanje se je še prav posebej izražalo v tem, da je bilo namenjeno

vsemu slovenskemu ljudstvu. Imelo je poleg svojega katoliškega značaja še močan narodnostni izraz, ki se je pri Slomšku zlasti manifestiral v njegovi energični borbi za pravice slovenskega jezika in z njimi združeno narodnostno čuvstvo, vanje, ki je bilo v tedanji dobi hudo mlačno, posebno med šolano inteligenco. Bistvenost svoje borbe in svojega delovanja je zato Slomšek pravilno oslonil na jedro slovenskega naroda — preprosto kmečko-delavsko ljudstvo, zavedajoč se, da mora biti to ljudstvo prosvetljeno in izobraženo, da mora biti ono ustvarjalec narodne kulture, sicer kulture sploh nikoli ne bomo imeli. Bogat v svoji notranjosti, je zajemal iz slovenske zemlje in ljudstva na tej zemlji vse težnje in vsa prirodna bogastva, ki jih je potem harmonično uredil in združil v svoj delovni program, s katerim je v svoji dobi dosegel tolike uspehe, da ga ti stavljajo v naši zgodovini na eno prvih mest.

Še nekaj opomb o razdolžitvi

Pretekli teden je minister za kmetijstvo g. Demetrovič povedal časnikarjem nekaj o smernicah, ki se jih namerava držati vlada glede razdolžitve.

Te smernice se vjemajo v glavnem s tem, kar smo mi povedali o razdolžitvi v zadnji številki našega lista.

Minister je v glavnem izjavil:

1. Noben dolg ne bo izbrisan, ker je treba dolge plačati. (Prav to smo zapisali tudi mi, op. ur.)

2. Brene dolgov se da olajšati: a) z znižanjem obrestne mere, b) s pretvorbo kratkoročnih posejil v dolgoročna.

3. Za prezadolžene kmete naj velja zakon o prisilni poravnavi oziroma o konkurzu kakor za trgovca.

Prezadolženi »kmetjec«.

Določba o prezadolženih »kmetih« je tudi za naše kraje silno važna.

Pri reševanju vprašanj, ki se tičejo resničnih in pravih kmetov, je treba namreč vedno gledati na to, kdo je resničen in pravi kmet?

Nobenega dvoma pač ne more biti o tem, da je resničen in pravi kmet le tisti, ki sam s svojo družino obdeluje zemljo in čigar glavni dohodek je edinole kmetski pridelek.

Pri nas pa imamo tudi dosti ljudi, ki imajo zemljo in ki so lastniki večjih ali manjših kosov zemlje, toda te zemlje ne obdelujejo sami, in tudi svojega glavnega dohodka nimajo od zemlje.

Podeželski trgovci n. pr. so navadno tudi lastniki zemlje, toda zaradi tega še niso kmetje, ampak so le trgovci. Tudi dosti podeželskih obrtnikov ima svoja zemljišča, a zato oni še niso kmetje, ampak so obrtniki, ker žive v glavnem od obrti, ne pa od poljedelstva. Med kmetij jih je tudi mnogo, ki se bavijo bolj z lesno ali pa z živinsko kupčijo kakor pa s kmetijo.

Taki »kmetjec« zabredejo seveda tudi v dolge, toda njihovi dolgovi niso narejeni le na zemljo, ampak so v resnici trgovski dolgovi! Za take dolge pa zakon o razdolžitvi kmetov ne more veljati, ampak sme veljati samo za prave kmete. Trgovski dolgovi pa spadajo, kakor je to tudi g. minister čisto pravilno naglasil, pod trgovski zakon, ki pozna posebno določila o konkurzu in o prisilni poravnavi. Kdor trguje ali spekulira, mora sam že vnaprej vedeti, da se pri spekulaciji lahko tudi izgubi in ne samo dobi; za spekulante pa še nobena država na svetu ni plačevala izgub!

Važnost razlike med »pravimi« in »nepravimi« kmeti.

Razlika med pravimi kmeti in med zemljiškimi lastniki, ki pa ne obdelujejo svoje zemlje sami, bo važna tudi takrat, ko bo postalo aktualno vprašanje kmetskih šolnic. Tudi tam bo treba gledati, da bodo prišli kot člani v postev le pravi kmetje in ne n. pr. odvetniki, zdravniki, obrtniki in trgovci, ki so slučajno lastniki zemljišč, žive pa do vsega drugega, samo od kmetskega svojega dela ne!

Razdolžitve kmetov

Prlekija, 26. septembra 1932.

»Problem razdolžitve kmetov«: Pod tem poglavjem je napisal v nedeljskem »Jutru« daljši članek g. poslanec Urek. Nočem trditi, da gosp. Urek v marsičem nima prav. Le glede posojilnic, da se naj zakon o zaščiti kmeta razširi tudi na te, si dovolim nekaj pripomb: Dosedanja praksa je pokazala, da so posojilnice svoje posle pred zaščito še dovolj redno izvrševale in tudi o kakih prisilnih prodajah kmečkih posestev ni bilo pritožb. Denarna kriza se ni občutila v taki meri kot danes, ko se izvaja zakon o zaščiti kmeta. Ta zakon se namreč po večini napačno tolmači, tako, da je de fakto že razširjen na denarne zavode. Zadrugištvo je danes na tleh in ni videti izhoda iz današnjih težkih gospodarskih razmer. Krivda pa ne tiči v denarnih zavodih (zadrugah) — vsaj po veliki večini — ne, nego v napačnem tolmačenju zakona o zaščiti kmeta. Je že resnica, da so prezadolženi kmetje zašli v obupen položaj, ko za svoje pridelke in živino ne dobijo toliko, da bi lahko redno plačevali obresti, davke itd. in da se njim v mnogih slučajih prodaja domačija. Res pa tudi je, da se na drugi strani tudi vlagateljem ne godi mnogo bolje. Kaj pomaga vlagatelju naložen denar, če ga v potrebi ne dobi izplačanega? Tudi vlagatelji ječijo danes pod rubežnim kladvom, sicer ne od denarnih zavodov, pač pa od strani davčnih uprav. Davkarija pravkar zahteva plačilo davkov, ter rubi vlagatelja ako ne plača, v isti meri kot dolžnika. Tudi nima vlagatelj nobene prednosti pri prodaji kmetijskih pridelkov, sadja in živine pred dolžnikom. Odkod torej naj vlagatelj vzame denar za plačilo davkov in drugih vsakdanjih potrebščin? Iz posojilnice navadno ne dobi denarja, ker ga posojilnica sama nima. Dolžniki ne plačujejo redno svojih obresti, še manj pa dajo kaj na kapital. Vsak dober družinski oče in gospodar ima pač veselje nad svojimi sinovi in hčerami in družinčadjo sploh, ki kaže znake štedenja. Zapravljivost noben človek ne mara. Niti občina in še manj država. Moč družine, občine in države sloni na poštenih, štedljivih članih družine. Oni, ki so do sedaj štedili, imajo tudi svoje mišči tako glede štedenja kot zapravljanja in zadolževanja. So pa tudi slučajji, ko so mnogi kmetje ne po lastni krivdi zabredli v dolgove. Imamo dve nasprotujoči si stranki. Stranko vlagateljev in stranko dolžnikov brez vsake politične pimesi. Dolžniki so mnenja, da treba počakati s plačilom do časa, ko se izda zakon o razdolžitvi kmeta, to se zna, da na račun vlagateljev, katerim se naj odpišejo vloge v tej in tej višini. Vlagatelji od svoje strani temu zopet upravičeno oporekajo, ter pritiskajo na zavode na izplačilo svojih vlog, v mnogih slučajih brez potrebe. Tu se torej pričinja nesigurnost in prava denarna kriza. Denarni zavodi so danes prava tarča v tem vrvežu. Zadostili bi

naj vlagateljem z izplačilom hranilnih vlog, pri tem pa ščitili dolžnike, ki se čutijo zaščitene, pravzaprav nedotakljive. Navajam izmed mnogih slučajev enega, kako je neki kmet zašel v dolgove; drugi kmet sosed prvega, pa je imovit, ter ima denar naložen. Ob času prevrata sta stanovala oba v starih kmetijskih hišah. Zadolžen ni bil nobeden. Prvi kmet si je postavil lepo novo domovje in se je zadolžil, da ne zna danes ne kod ne kam? Drugi pa, ki se je zadovoljil z leseno hišo in je denar nalagal v posojilnico, ima danes lepo vlogo. Ali naj on danes podari svojo vlogo zadolženemu sosedu, da se temu odpišejo dolgovi na novi hiši, sam pa stanuje še vnaprej v stari in prične štediti znova? Takih primerov se lahko navede na stotine in vsak primer pride na isto, da je eden delal in štedil, drugi pa je ali denar investiral ali pa bil delaven ali celo zapravljiv in se je po lastni krivdi zadolžil. Mnogo pa je tudi takih, ki niso po lastni krivdi zašli v dolgove in tem je treba predvsem pomagati. Poročilo od neke druge strani, da so posojilnice v tem času vložile več tožb nego poprej v 30 letih itd. pa je vredno treznega premisleka. Potrebno bi bilo dognati v katerem kraju in od katerih posojilnic se je to zgodilo? Kajti od podeželskih posojilnic se to gotovo ni zgodilo, ker le te nimajo niti dovolj gotovine za nujno izplačilo hranilnih vlog! Kje naj bi jemale denar za tožbene koleke? Take tožbe pa vlagajo navadno odvetniki, ki pa zahtevajo predplačilo za delo in koleke. Vsled tega se vlagajo le v redkih slučajih tožbe, ako sploh drugega izhoda ni in je dolžnik sam tožbo zakrivil vsled svoje zanikrnosti. Rezultat take event. prodaje je ta, da ostane posestvo neprodano, ker ga nihče ne kupi. Ravno vsled tega se posojilnice tožb najraje same izogibljujejo.

Osigurajmo prihranke vlagateljev! Tudi na vložnih dinarčkih so največkrat vidne krvave srage delavnih rok. Znižajmo obrestno mero na tri odstotke, samo dajmo vlagateljem sigurnost, da dobe svoj denar nazaj v celoti in nesigurnost med njimi bo sama ponehala. Sporedno temu se naj zniža obrestna mera tudi za dolžnike. Izvede naj se združitev denarnih zavodov — posojilnic — pod državno kontrolo. Plače uradnikov regulirajo in dovolijo iz posebnega državnega fonda. Za te zadostuje pa event. tudi 1 procentni povišek obresti za posojila. Zakon o zaščiti kmeta se naj ukine. Nepotrebne prisilne prodaje kmečkih posestev pa naj sodišče kontrolira in ukine. Pot do rednih gospodarskih razmer na deželi vodi samo preko zadrugištva, ki je žepred in med vojno bilo glavni faktor našega narodnega gospodarstva. V tej in še večji meri se je zadrugištvo uveljavilo tudi v vseh letih po vojni. In če se zakon o zaščiti razširi tudi na zadruge, kaj potem?

I. R., kmečki zadrugar.

Kmetijski inženjerji o kmetijskih dolgovih in kmetijskih zbornicah

Jugoslovanski agronomi, ki so se lansko leto na kongresu v Zagrebu konečno združili v eno skupno organizacijo, so imeli letos svoj drugi kongres v Beogradu 22. in 23. t. m. v palači Saveza zadrug drž. uradnikov. Na kongresu, kateremu je prisostvoval zastopnik Njegovega Velikanstva kralja, se je v glavnem razpravljalo o treh najvažnejših vprašanjih našega zemljedelstva:

1. o pridelovanju krme,
  2. o razdolžitvi kmeta,
  3. o kmetijskih zbornicah.
- Mnogoštevilni referati in debate so tudi to pot pokazali, kako je potrebno, da se naša držav-

na uprava v gospodarskih vprašanjih decentralizira. Iz referatov in debat je bilo razvidno, da obstoji precejšnja neinformiranost glede gospodarskih in kulturnih razmer v posameznih krajih naše države. Tako bi bilo povsem pogrešno, če bi se predlogi, ki jih je v obširni razpravi predlagal en agronom iz Podunavja, razširili na celo državo, ter bi morali imeti neminovno slabe uspehe, če bi se prevedli v prakso. Najboljši dokaz temu naj bo vprašanje pridelovanja pšenice, ki se je pred leti hotelo enotno rešiti, na kar smo dobili neuspeh v letošnji žetvi, ki je bila slaba tako glede kakovosti, kakor tudi glede višine pridelka.

Mnogo se je razpravljalo o prosveti podeželskega ljudstva in kmetijskemu šolstvu. Razni referenti so na podlagi obširnega materiala dokazovali, da je kmetijsko šolstvo v današnji obliki neprimerno in da ne izvršuje one velike misije kot bi jo v našem agrarnem narodu po svoji nalogi moralo izvrševati. Bilo bi pogrešno, ako bi se tudi vprašanje kmetijskega šolstva rešilo po eni šabloni za celo državo, neoziraje se na kulturne gospodarske, ekonomske, socialne in trgovske prilike, ki vladajo v poedinih pokrajinah naše države. Isto velja glede razdolžitve kmeta.

Predlog za razdolžitve kmeta

Na kongresu sta se pojavili dve tezi glede vprašanja kmečkih dolgov in njih poravnave. Ena teza je zagovarjala stališče, naj se pri rešitvi tega vprašanja gleda v prvi vrsti na to, da se reši zemlja, a šele v drugi vrsti, da se razdolži zemljedelec, ki to zemljo obdeluje in od nje živi. Druga teza obstoja v tem, da se mora v prvi vrsti gledati na to, da se razdolži kmečki sloj, ki zemljo obdeluje in proizvodi osnovne proizvode, najvažnejše za ves narod, državo oziroma za človeštvo. Pri tem se je mislilo v prvi vrsti na malega in srednjega kmeta in šele v poslednji vrsti na veleposestnika.

Po statistiki imamo v Jugoslaviji 22% zemljelincev, ki imajo okrog 2 hektara zemlje, 33% zemljelincev, ki imajo okrog 5 hektarov zemlje in 45% zemljelincev, ki imajo nad 10 hektarov zemlje. Ta statistika nam dalje pove, da imamo v državi malo obdelane zemlje in da pride na vsakega državljana samo po en hektar obdelane zemlje.

V prvi vrsti je torej potrebno, da se razdolži zemljedelec, ki nima toliko zemlje, da bi lahko živel človeku dostojno življenje, preživel svojo famulijo in zadostil kulturnim, socialnim in državnim potrebam. Živimo v času, ko se moramo vsi odreči vsega, kar olajšava in dela življenje prijetno. V današnjih časih je pa ravno kmet oni, ki se mora odreči vsemu temu v največji meri.

Kmetovalec, ki ima okrog 10 kat. jutrov zemlje, dobi za svoje delo oziroma za delo svoje družine v najboljšem slučaju dnevnic, plačano s Din 6— brez hrane. Iz tega sledi, da se kmetijstvo zelo slabo rentira in da dá zelo malo dnevnic onim, ki so na grudi zaposleni. Konkretni predlog, kako bi se naj rešilo vprašanje razdolžitve našega kmeta, je bil sledeči:

Vsi dolgovi kmetovalcev, ki so jugoslovanski državljanji, odnosno dolgovi kmetijskih zadrug, udruženj in drugih zemljedelskih obratov naj se poravnajo na ta način, da dolžnik prosi pristojno sodišče za poravnavo. Sodišče izvrši poravnavo na predlog sreskega kmetijskega odbora. Poravnava dolgov traja 25 let, brez razlike, kakšni so dolgovi, intabulirani ali ne, dolgovi na premičnine in nepremičnine. Ako dolgovi znašajo več kot 80% današnje vrednosti objekta, kar more sodišče ugotoviti po cenjevalni komisiji, kateri predseduje sreski agronom, mora se od teh dolgov proporcionalno brez razlike, v kakšnem redu so, odpisati toliko, da ne presega več 80% današnje vrednosti, v skladu zakona o trgovskem poravnanju. Na tanačin se omogoči plačanje amortizacije vseh dolgov.

Valorizacija se naj izvrši na ta način, da se istočasno plačajo obresti in dolg amortizira v sledečem razmerju:

za dolgove od 1. I. 1926	4%
za dolgove od 1. I. 1927	5%
za dolgove od 1. I. 1928	6%
za dolgove od 1. I. 1929	7%
za dolgove od 1. I. 1930	8%
za dolgove od 1. I. 1931	9%

To odplačevanje traja 25 let in se naj izvrši v 50 obrokih. Na ta način je dolg amortiziran.

Ta predlog obravnava vprašanje kmečkih dolgov s stališča, da se je zemljedelec zadolžil v času svoje prosperitete, takrat, ko so bili za njega zelo dobri časi, ko je svoje posestvo inten-

zificiral, mnogo gradil in investiral v svoje posestvo ter ni mogel predvideti katastrofe.

Ta predlog bo združenje agronomov vzelo v pretres in ga bo eventualno po svojem delegatu v komisiji za izdelovanje zakonskega načrta o razdolžitvi kmeta v tej ali v predelani in izpopolnjeni obliki predložilo. Naglašati pa moramo, da mora zakon imeti v vidu, da reši tako zemljedelca, kakor tudi zemljo kot takšno od neprimerno razkositosti, oziroma da prepreči prenos zemlje v roke onih, ki niso kmetovalci in je sami ne obdelujejo.

Kmetijske zbornice

Kongres je zaključil da se naprosi kraljeva vlada, naj čimprej predloži parlamentu zakon o kmetijskih zbornicah, ker je to vprašanje postalo aktualno, posebno sedaj, ko se namerava na banovine prenesti obširna funkcija o samoupravah in to predvsem v zemljedelskih vprašanjih. Kmeti in to predvsem naj bi bile ogrožene vse agrarne politike v vsaki banovini, naj bi reševale sporazumno s kraljevo bansko upravo vsa aktualna vprašanja v dotični banovini kot so n. pr. razdolžitve kmetovalcev, kmetijsko šolstvo, kulturni program, zemljedelstvo, (živinoreja, kmetijstvo v ožjem smislu, domača obrt, vaška industrija itd.)

Samo takšna institucija kot so kmetijske zbornice v drugih državah, n. pr. v Avstriji, Čehoslovaški, lahko pravilno pristopi reševanju tudi najvažnejšega vprašanja »vnovčevanja kmetijskih pridelkov«, ki se sicer da težko rešiti, ako je kmečki narod neorganiziran. Praksa v naprednih agrarnih državah je pokazala, da so kmetijske zbornice zelo močno orodje kmetijskega naroda in se vsled tega naj čimprej uvedejo tudi v naši državi. Inš. Tršan.

Krize še ne bo konec!

Težave agrarnih držav — Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal

V malem italijanskem mestecu Stresa se je vršila nedavno konferenca agrarnih držav in veslel, ki je imela nalogo najti način, kako bi se dalo pomagati predvsem agrarnim državam v Evropi iz njihovih gospodarskih in finančnih stisk.

Kdor le površno pozna današnji gospodarski ustroj Evrope, mora vedeti, da agrarne države ne morejo redno gospodariti, če ne morejo prodati svojih agrarnih proizvodov po primernih cenah; kajti kdor svojega pridelka in izdelka ne more prodati, ta tudi svojih dolgov ne more plačati in agrarne države v Evropi so vse zadolžene do ušes.

Na konferenci v Stresi pa se je vse govorjenje sukalo okoli tega, kako bi mogle agrarne države priti do denarja za plačevanje svojih dolgov tudi brez prodaje svojih pridelkov — tako da bi ostal volk sit in koza celat. Jasno je, da je vsled tega ta konferenca morala ostati brez uspeha.

S tem dejstvom moramo računati tudi pri nas.

Le pogledimo nekoliko nekaj statističnih števil. Nemški časopisi ugotavljajo, da je letos Nemčija dvignila svoje kmetijstvo tako, da ne potrebuje pravzaprav nobene hrane več iz inozemstva. Anglija se je za evropske pridelke in izdelke popolnoma zaprla z visokimi carinami. V Italiji so uspehi Mussolinijeve »žitne bitke« tako dobri, da bo tudi Italija v 2—3 letih imela doma vsega živeža dovolj, letos pa potrebuje le še malenkosti. Avstrija je tudi že preskrbljena z domačim blagom, da o Češki itd. niti ne govorimo.

Kam naj torej mi prodajamo svoje blago in po kakšni ceni, zlasti če pomislimo, kako veličanske množine žita, lesa itd. mečejo na evropski trg Rusija in Amerika?

„Tako dober —
a zdaj tako poceni!“

Znižanje
cen VIM-a:

Velika doza . . . zdaj Dinar 6.—

Velik zavitek . . . zdaj Dinar 4.50

Mali zavitek . . . zdaj Dinar 2.50

Cene nižje — kakovost kakor do sedaj:

VIM ČISTI VSE . . . . .
NE DELA NIKOLI
BRAZGOTIN

Tak je dejanski položaj in s tem je treba računati. Tu ne pomaga nobeno vpitje, češ »vlada naj skrbi« itd. O, kako rada bi vlada prodala vsako žitno zrno za cekin, če bi ga le mogla! Napram vsemu svetu pa je tudi vlada brez moči.

Ne bo torej pomagalo nič drugega kakor da se zanesemo na svojo lastno moč in da ravnamo tako, kakor mora ravnati vsak človek v stiski: Če ni denarja za šampanjec, mora biti dober cviček, če pa še za cviček ni denarja, mora biti pa dobra — voda! Če ne bo denarja za drago kavo, bo dobra za zajutrek tudi domača prežganka! Drugače ne gre.

Iz povedanih dejstev pa je razvidno, da gospodarske krize pri nas še ne bo kmalu konec, pač pa si bomo morali še nekaj časa marsikaj odtegovati, kar se nam je zdelo prej »neobhodno« potrebno.

Priprave za novo vojno?

Vedno večje oboroževanje. — Razorožitve ne bo.

Takoj po svetovni vojni, pa tudi že med vojno, se je začel razlegati po vsem svetu klic: »Nikoli več vojne!« Povsod so ustanovljali društva in »lige« za mir, znameniti pisatelji so pisali knjige, kjer preklinjajo vojno kot največje zlo in mogočne politične stranke in številni odgovorni politiki so zapisali na svoje prapore: »Mir — mir — mir!«

Toda vsa ta agitacija za mir in za njegovo ohranitev je ostala brezuspešna. To je moralo biti že spočetka vsakomur jasno, kdor količjakozna silno moč tistega velekapitala, ki je vložen v ogromno industrijo za izdelovanje orožja. Fabrikanti orožja trosijo leto za letom silne milijone, da vzdržujejo med ljudmi bojevitost in bojaželjnost.

Danes vidimo povsod nedvomne znake, kako se svet pripravlja na novo klanje.

Mi vidimo n. pr., kako povsod povečujejo

»nacionalnost«. V Franciji mora biti in je tudi vse »nacionalno«. V Nemčiji doživlja pretiran nacionalizem svoje novo vstajenje (hitlerstvo) in vse stranke so v Nemčiji brez izjeme »nacionalne«. V Italiji je glavni cilj fašizma krepitev »nacionalnosti«. Tako je povsod. Ne gre pa tu za krepitev »nacionalnosti« v plemenitem pomenu besede, da se dvigne ta ali ta narod do najvišje kulturne stopinje brez škode za soseda, ampak gre za nacionalnost, ki hoče gospodovati nad sosedom s silo, z orožjem.

Mi vidimo dalje, kako vse države skušajo svoj denar ohraniti doma. Francija zbira svoje zlato doma in prav tisto delajo vse druge države. Finančniki in politiki vedo namreč prav dobro, da je za vojno potreben denar, denar in zopet denar.

Med vojno smo dalje videli, kakšnega pomena je za časa vojne kruh. Zato se dandanes vse države trudijo, da dvignejo svoje poljedelstvo tako, da bodo imeli povsod dovolj živeža doma. Nemci so letos ta svoj namen že dosegli in Nemčija ne potrebuje nobenega uvoza živeža več. Tudi v Italiji se je »žitna bitka« obnesla. Francija in Anglija pa imata živeža doma in v svojih kolonijah več kot preveč. . .

Tudi »beg kapitala« spada med znake, ki kažejo na vojne priprave. Ljudje skrivajo svoj denar ali pa ga nosijo v tuje dežele, ker se boje. . .

Na drugi strani pa vidimo povsod ogromno novo oboroževanje. Letos so imeli povsod velike vojaške vaje, katerih glavni cilj je bil pokazati, da imajo povsod še mnogo premalo vojnih ladij in topov.

Vse take priprave pa stanejo težke milijarde in zato tudi ne more nobena država iz gospodarske krize.

Take in podobne pojave je treba vestno opazovati in potem postane človeku marsikaj jasno, kar se mu zdi trenutno nemogoče in nerazumljivo.

Mladina

Tekmo žanjic

privedi v nedeljo, dne 2. oktobra t. l. novoustanovljeno »Društvo kmetijskih fantov in deklet« v Iški vasi (pri Igu). Tekma se vrši pri vrtu ge. Marjane Mazi. Spored: ob pol 2. uri pop. zbirališče žanjic, konjenikov itd. pri g. Vrenku; ob 2. uri odhod povorke z godbo na čelu na tekmovalni prostor; tekma žanjic; po tekmi kmetijska veselica s plesom, godbo, razdelitvijo nagrad itd. Vsi na to lepo kmetijsko prireditev.

★

Velika kolesarska dirka,

ki jo priredi »Društvo kmet. fantov in deklet« v Notranjih Goricah, bo v nedeljo, dne 2. oktobra t. l. s sledečim sporedom:

1. meddruštvena dirka na 39 km,
2. društvena dirka na 26 km,
3. dekliška dirka na 5 km,
4. dirka v vreči na kolesih.

Za pojasnila se je obrniti na »Društvo kmetijskih fantov in deklet« v Notranjih Goricah, p. Brezovica v roke tov. Stražišarju Jožetu. Zbirališče je ob 13. uri pred gostilno Valentina Erbežnika v Vnanjih Goricah. Po končani dirki se vrši veselica s plesom.

Vabimo k čimvečji udeležbi.

★

Kmetijska mladina v svojih organizacijah

Ig. Ob številni udeležbi 40 članov in članic se je vršil 18. t. m. ustanovni občni zbor »Društva kmetijskih fantov in deklet«, ki ga je s pozdravnim nagovorom otvoril predsednik pripravljalnega odbora tov. Franc Cankar. Iz njegovega in poročil še ostalih tovarišev odbornikov je razvidno, da so se vsa pripravljalna dela vršila z veliko vnemo in zelo uspešno. Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik tov. Franc Cankar; tajnik tov. Janko Tominc; podpredsednica tov. Pavla Kraljič; odborniki in odbornice: tov. Albin Gerbec, Fani Zalar, Tone Šenk, Andrej Cankar, Francka Zalar; nadzorni odbor tov. Ivan Vouk in Franc Gerbec. Po slučajnostih, kjer je bilo govora o delu v bodočnosti, je v daljšem in jedrnatem izvajanju razpravljalo o potrebah kmetijsko-mladinskih organizacij ter o kmetijskem gibanju sploh predsednik Zveze tov. Ivan Kronovšek.

Draga pri Stični. Pretečeno nedeljo popoldne se je vršil pri naš ustanovni sestanek »Društva kmetijskih fantov in deklet«. V prostorih našega župana tov. Potokarja se je zbralo zelo lepo število fantov in deklet, tako da so docela napolnili prostrano sobo. Župan tov. Potokar je otvoril sestanek in pozdravil vse domače fante in dekleta in predsednika Zveze kmetijskih fantov in deklet tov. Ivana Kronovška. Naglasil je, da je prišel čas, ko se mora tudi mladina iz Drage zdravit in si ustanoviti društvo. Za njim je predsednik, tov. Kronovšek govoril o potrebi in namenu »Društva kmetijskih fantov in deklet«. Kmetijska mladina se mora združiti, t. j. organizirati v društvo, ker le na tak način se lahko uspešno izobrazuje in se vzgaja v kmetijskem duhu, kar mora biti cilj vse slovenske kmetijske mladine, da ne bo vedno zapostavljena in prezirana. Le kdor bo izobražen in kmetijsko zaveden, se bo lahko uspešno boril za svoj obstanek. — Fantje in dekleta, so bili prav zadovoljni z govornikovim poročilom in so soglasno sklenili, da se ustanovi »Društvo kmetijskih fantov in deklet« s sedežem na Dragi. Nato so si soglasno izvolili sledeči pripravljalni odbor: Anton Mehle, Sp. Draga, predsednik; Angela Fortuna, Sp. Draga, podpredsednica; Anton Brčan, Zg. Draga, tajnik; Jurij Brozovič, Zg. Draga, blagajnik;

odborniki: Franc Štrukelj, Hudo, Janez Kastaneto, Sp. Draga, Franc Štepic, Zg. Draga, Francka Brčan, Zg. Draga, Jožefa Jančar, Zg. Draga, Tončka Štrubelj, Hudo, Lojze Potokar, župan, Sp. Draga, nadzornik in Ivanka Miklavčič, Hudo, nadzornica. — Pripravljalni odbor bo vložil pravila v odobritev in ukrenil vse potrebno, da bo društvo začelo delovati.

Krka na Dolenskem. V nedeljo, 25. septembra t. l. se je vršil pri nas sestanek kmetijske mladine. Tudi možje so prišli med nas, kar nas prav veseli, da bodo tudi oni vedeli za kaj se mladina bori. Sestanek je sklical naš domači župan tovariš Jeraj v Gasilni dom. Kmalu po 9. uri se je zbralo v njem čez trideset korajžnih kmetijskih fantov, in tudi večje število starejših gospodarjev. Na sestanku je poročal predsednik »Zveze kmetijskih fantov in deklet« tov. Kronovšek, ki je navzočim podrobno raztolmačil namen in važnost Društva kmetijskih fantov in deklet. Povdarjal je tudi, da se mora kmetijska mladina organizirati in s skupno močjo delati zaboljšanje svojega položaja. Od drugih ne pričakujemo ničesar, ampak pomagajno si sami! Navzoči so vzeli poročilo tov. Kronovška z zadovoljstvom na znanje in obljubili, da bodo zopet poživali »Društvo kmetijskih fantov in deklet«, katero radi raznih ovir, o katerih bomo še govorili, že več let ni moglo delovati. Fantje in dekleta iz Krke in okolice, na delo in pokazimo, da nekaj zmoremo in da nočemo zaostati. Vsi se vpišimo v društvo in si podajmo roke, ker le v slogi je moč! Zvezi kmetijskih fantov in deklet v Ljubljani se pa lepo zahvaljujemo za vso njeno pozornost. — š.

Dopisi

Šmarje pri Jurskih. Minuli torek in sredo je nar. posl. Spindler obhodil nekatere občine v severnem delu šmarskega sreza, v žetalski in stoprški župniji, ki jih je najbolj kruto udarila suša. Posledice suše, ki je zlasti v višjih legah strahovito uničila skoro vse poljske pridelke, pa tudi vso pašo, bodo nedogledne, tokom bodoče zime, zlasti v pogledu prehrane naroda in živine. Posl. Spindler je obiskal spotoma vse župane gori navedenih župnij in dogovoril s njimi nekatere podrobnosti glede prehranjevalne akcije, ki se bo v srezu uvedla. Minoli petek in soboto pa je obhodil narodni poslanec občine Št. Vid pri Planini, Planinsko vas, Loko, Dobje, Presečno itd., ki so bile meseca avgusta težko udarjene po toči in se je škoda v 13 prizadetih občinah cenila uradno na čez dva milijona dinarjev. Tudi tu je prebivalstvo težko prizadeto, ker je ponekod — kakor n. pr. v Planinski vasi in v Presečnem — uničene nad 80% letine, ter se bo akcija za prehrano naroda in pa živine preko zime naravno morala raztegniti tudi na ta okoliš. — V nedeljo 25. t. m. je imel nar. posl. Spindler v lepem planinskem Št. Vidu pred cerkvijo zjutraj po maši javno ljudsko zborovanje, na katerem je predvsem razpravljalo o vseh perečih gospodarskih vprašanjih, o preteklem in bodočem delu Narodne skupščine, o splošnem položaju v državi itd. Po zborovanju so se pri g. Kovaču vršila še razna posvetovanja in se je ustanovil tudi krajevni odbor JRKD pod vodstvom uglednih tamošnjih mož. — Popoldne ob treh pa je zboroval nar. posl. Spindler v romantičnih planinskih Pečicah visoko nad Podsredo. Zborovanje se je vršilo pod milim nebom pred šolo ter se je udeležilo zborovanja — istotako kakor v Št. Vidu — mnogo nad 100 oseb obojega spola. Živahno je povsod zanimanje kmečkega naroda za pereča javna, zlasti gospodarska vprašanja.

Ljutomer. Vinarska podružnica v Ljutomeru priredi strokovno predavanje dne 2. oktobra t. l. ob 9. uri (po osmi maši) v meščanski soli v Ljutomeru. Predava sreski kmetijski referent

g. Žnidarič o aktualnih delih v času trgatve. Vsi vinogradniki se najljubneje vabijo, da se tega predavanja polnoštevilno udeležijo. — Odbor.

Suhor. Dne 21. zjutraj ob 4. uri je izbruhnil požar v občinski pisarni v Suhoru. Zgorelo je veliko, oziroma ogorelo knjig in pisarniškega materiala. Škoda znaša do 20.000 Din. Kakor se da sklepati, se je zločinec vtihotapil skozi zadnja vrata pisarne, katera je odprl s ponarejenim ključem ter razlil po pisarni gorljivo tekočino in zažgal. Ker je bila napovedana revizija po sreskem načelniku za isti dan, je razvidno, da je hotel zločinec škodovati županu in tajniku. Ker pa knjige niso zgorele, temveč le ogorele, se je ugotovilo, da so računski popolnoma v redu.

Št. Rupert v Sav. dolini. Tukajšnje »Št. Rupertsko pevsko društvo« priredi v nedeljo dne 2. oktobra t. l. velik pevski koncert kot proslavo 20-letnice svojega obstoja. Pri tej proslavi sodelujejo sledeča pevstva: »Savinjski zvon« iz Št. Petra v Savinjski dolini, cerkveni pevski zbor iz Braslovč in Št. Pavla pri Preboldu. Prireditev se bo vršila v Gasilskem domu v Trnavi. Nastopilo bo 75 pevcev in pevk. Na proslavo se vabijo vsi prijatelji naše pesmi.

Zapeka. Vseučiliške klinike potrjujejo, da naravna »Frane-Joževoča« grenčica, zlasti v srednji in visoki starosti izborna čisti želodec in čreva.

Okrajna kmetijska razstava v Kranju. V Kranju se bo vršila od 22. do 24. oktobra t. l. okrajna kmetijska razstava, ki bo obsegala poljedelstvo, povrtninstvo, sadjarstvo, mlekarstvo, planšarstvo in kmetijsko-nadaljevalno šolstvo. Prireditev bo večjega obsega in ima namen, pokazati vse vrste kmetijskih proizvodov, kakor tudi orodja, stroje in druge priprave domačega izvora, s ciljem, da se kmetijska produkcija izboljša in ojači propaganda za napredek. Razstava zasleduje cilj pouka, spoznavanja in primerjanja pridelkov in orodij, nič manj pa tudi oživitve kmetijskega kupčijstva. Za najboljše razstavljenih predmetov bo razdeljenih okrog 300 nagrad v obliki najboljših kmetijskih orodij v vrednosti 15.000.— Din. K nagradam prispeva kmetijsko ministrstvo 10.000.— Din, sreski kmetijski odbor pa 5.000.— Din. Razstavo organizira sresko načelstvo s pomočjo razstavnega odbora s pet odseki. Ob priliki razstave bo cela vrsta aktualnih strokovnih predavanj. Razstava je velikega gospodarskega pomena še posebej z ozirom na vladajočo krizo. Vabijo se vsi zainteresirani v kranjskem srezu, da razstavijo primerne predmete in s tem pomagajo pokazati, kaj kranjski srez proizvaja in premore. Zanimanci naj se nemudoma lotijo dela, proučijo naj razstaveni program, ki je na razpolago pri županovih, kmetijskih in sadjarskih podružnicah ter pri šolskih vodstvih in se po njem ravnaajo. Naravnost dolžnost vseh podeželskih činiteljev pa je, da pomagajo z nasveti kmetovalcem in z lastnim delom.

Shodi JRKD v višnjegorskem okraju

Dne 25. t. m. sta se vršila v višnjegorskem okraju dve lepo obiskana shoda JRKD. Takoj po prvi maši je poročal poslanec Milan Mravlje v Zalni, kjer so zborovalci do zadnjega kotička napolnili zborovalne prostore. Mirno in pazljivo so sledili poslančevim izvajanjem o delu narodne skupščine, o organizaciji nove vsedravnne stranke ter o vseh važnih gospodarskih in socialnih vprašanjih, ki tarejo našega malega človeka. Župan občine Zalne je zaključil zborovanje s pozivom, da si kmetje v najkrajšem času osnujejo svojo krajevno organizacijo za Zalno in Luče. — Drugo zborovanje se je vršilo ob 2. uri popoldne v Temenici. Tudi Fajdigovo gostilno so zborovalci napolnili iz vseh okolišnih občin. Po izčrpnih izvajanjih poslanca Mravljeta se je razvila živahna debata. Na številna vprašanja je poslanec odgovarjal in dal pojasnila.

Novice

Minister Ivan Pucelj častni občan

Občinski odbor v Št. Ilju v slov. gorah je imenoval na svoji seji, dne 14. sept. 1932. Ivana Pucelja, ministra za socialno politiko in narodno zdravje, za zasluge, ki si jih je pridobil za prebivalstvo naše severne meje, svojim častnim občanom.

»Zveza slovenskih kmetov«. Odborova seja »Zveze slovenskih kmetov« v Ljubljani, se bo vršila v soboto, dne 1. oktobra t. l. ob 3. uri popoldne v spodnji dvorani hotela »Miklič«. Dnevni red: 1. Vprašanje razdolžitve kmetov; 2. Razprava o občinskem zakonu; 3. Vprašanje zakona o decentralizaciji, zlasti z ozirom na finančno samoupravo občin in banovine; 4. Sestava delovnega programa; 5. Predlogi in slučajnosti. Ob 12. uri dopoldne istega dne, se vrši sestanek predsedstva »Zveze slovenskih kmetov« in vseh odbornikov narodnih poslancev v uradništvu »Kmetškega lista« Kolodvorska ul. 7.

Domače vesti

Podpora za pogorelece v Radencih. Ban dravske banovine dr. Drago Marušič je podelil kot najnujnejšo podporo za pogorelece v Radencih v črnomeljskem srezu, kjer je v noči od pretekle nedelje na ponedeljek gorelo, 15.000 dinarjev.

Nov notar v Kranjski gori. Kakor objavlja predsedstvo višjega deželnega sodišča, bo gospod Karel Gajšek pričel 1. oktobra poslovati kot javni notar v Kranjski gori.

Kralj boter trojčkom. V Blatu na otoku Korčuli je kmetica Ivka Bačičeva povila trojčke moškega spola. Trojčki so zdravi in dobro razviti. O tem redkem primeru je bil obveščen tudi Nj. Vel. kralj Aleksander, ki se je blagohotno ponudil za botra trojčkom.

Smrt ponesrečenega otroka. Triletna Marija, hčerka g. Porente, najemnika mlina v Škofji Loki, je padla v škaf kropa in v groznih mukah izdihnila.

Ako ste prejeli od uprave opomin za poravnavo zaostale naročnine, se naprošate, da ne odlašajte s plačilom temveč nakažite dolžni znesek čimprej po poslani vam položnici!

Nesreče in nezgode. Jožefa Renkova, 20letna posestnikova hčerka iz Leskovca pri Krškem, je zašla med dva voza, ki sta jo precej močno stisnila in ji nekoliko poškodovala hrbtenico. — France Ramšak, 37letni delavec iz Črne, občina Gozd pri Kamniku, je padel in si zlomil desno nogo. — Tretja žrtev nesreče je postal 49letni posestnik Martin Novljan iz Male Loke, občina Žalna pri Višnji gori, ki je doma padel pod voz in zadobil hude notranje poškodbe.

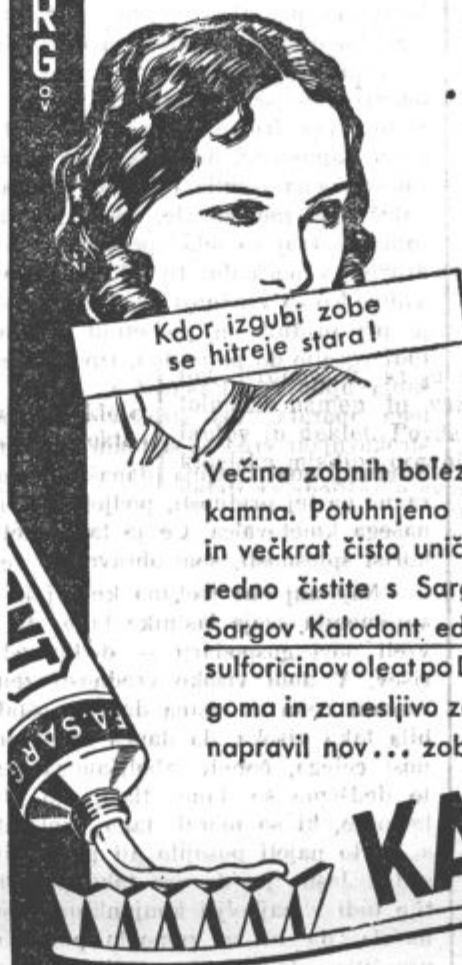
Konj se je ustrašil avta in se ubil. Preteklo sredo je vozil po državni cesti iz Novega mesta proti Metliki tovorni avto s praznimi sodi. Po cesti se je peljal istočasno s konjema Tajčman Jože iz Bušinje vasi prav tako proti Metliki. Na strmini pod Bušinjo vasjo je dal avto znamenje s hupo, česar sta se Tajčmanova konja ustrašila, skočila v stran in tako zaprla cesto z vozom. Pri odskoku je eden konjev udaril z vratom po železnem drogu obcestne ograje in si ga prerezal, da je takoj izkrvavel. Avto je zadel samo ob voz, ker se zaradi brzine ni mogel takoj ustaviti in mu je zlomil soro. Avto je last g. More Alojzija, sodavičarja iz Novega mesta.

Sto let in šest mesecev stara Prekmurka je Šomenova Urša iz Nedelice, ki je kljub svoji visoki starosti še čila in zdrava ter opravlja vsa domača dela. Dobro se spominja še raznih dogodkov svoje mladosti. Čvrsti ženi še ni videti, da je že pod enajstim križem.

SARGOV

Izmed 10 ljudi jih ima 7 zobni kamen

...dobi ga pa lahko vsak!

Večina zobnih bolezni izvira iz nevarnega zobnega kamna. Potuhnjeno se tišči za zobmi, jih omaje... in večkrat čisto uniči. Odpravite ga s tem, da zobe redno čistite s Sargovim Kalodontom. Pri nas je Sargov Kalodont edina zobna krema, ki ima v sebi sulforicinov oleat po Dru. Bräunlichu. On odpravi polagoma in zanesljivo zobni kamen in ne pusti, da bi se napravil nov... zobe pa ohrani močne in zdrave!

KALODONT

Proti zobnemu kamnu

Izžrebane srečke. Te dni so bile izžrebane naslednje srečke v loteriji za zgradbo katoliške katedrale v Beogradu: Glavni dobiček dvakrat 300.000 Din (600.000 Din) je zadela št. 184.276. — Dvakrat 50.000 Din (100.000 Din) št. 89.832. — Dvakrat 20.000 Din (40.000 Din) št. 219.736. — Desetkrat 10.000 Din (100.000 Din) št. 62.958, 84.661, 85.898, 87.043, 190.716. — Dvajsetkrat 5000 Din (100.000 Din) št. 5448, 25.760, 112.014, 173.433, 180.910, 192.397, 204.343, 208.996, 213.483, 229.317. — 120krat 500 Din (60.000 Din) št. 9192, 19.004, 21.942, 23.582, 34.991, 45.377, 45.690, 56.002, 60.845, 61.479, 70.917, 78.570, 79.807, 80.137, 81.000, 82.874, 43.126, 83.730, 86.685, 90.595, 91.671, 95.415, 106.970, 109.694, 111.837, 115.897, 117.411, 119.913, 121.824, 123.812, 124.484, 129.169, 132.782, 138.616, 142.130, 149.675, 153.959, 156.897, 161.228, 161.783, 164.787, 180.856, 181.061, 192.247, 197.207, 210.967, 211.409, 214.147, 222.093, 222.592, 225.441, 228.995, 231.622, 237.553, 241.618, 242.805, 244.575, 244.753, 244.823, 247.148.

Pri številnih težkočah ženskega spola povzroči naravna »Franz Josefova« grenčica najboljše olajšavo. Spričevala klinik za ženske bolezni dokazuje, da se vporablja zelo milo odvajajoča »Franz Josefova« voda posebno pri porodnicah z izbornim uspehom. Dobiva se v lekarnah in specerijskih trgovinah.

Knjige Kmetijske Matice so deloma v tisku, deloma se pripravljajo, da gredo v tisk že prihodnje dni. Kljub temu nekateri gg. poverjeniki še niso vrnili nabiralnih pol. Zato jih vlijudno prosimo, da z nabiranjem udov pospešijo in nabiralne pole čimprej vrnejo, da bomo mogli ugotoviti število udov in določiti višino naklade. Kdor se do danes še ni priglasi za udeležbo, naj to takoj stori, da bo tudi on dobil štiri krasne knjige za borih Din 20— (poština posebej).

Pet oseb umrlo zaradi zastrupljenja. V Jajcu v Bosni je v hiši Mate Bendreja umrlo za zastrupljenjem pet oseb, ki so uživale meso bolnega vola. Osem drugih oseb pa se bori s smrtjo. Uvedena je preiskava.

Žepni Kmetijski koledar za leto 1933 je v tisku in bo v kratkem izšel. Že danes opozarjamo nanj vse kmetovalce!

Za predsednika višjega deželnega sodišča je postavljen Ivan Vrančič, apelacijski sodnik v Ljubljani.

Divje svinje v okolici Dubrave. V področju vasi okoli Gornje Dubrave pri Karlovcu so se pojavile črede divjih svinj, ki povzročajo veliko škodo tamkajšnjemu prebivalstvu. Pripravlja se velik pogon na zveri.

Požar v Nemški gori. V soboto proti večeru je prebivalce Nemške gore razburil nenaden požar. Gorelo je pri posestnici Jožefi Božičevi, ki ima ob cesti prostorno hišo in vinsko klet. V zadnjem času ni v prostorih nihče stanoval in je bilo v njih spravljeno samo novo pohištvo, obleke in razni drugi predmeti, kar je vse postalo žrtev ognja. Skupna škoda znaša okrog 50.000 Din, ki pa je krita z malenkostno zavarovalnino 8000 Din. Ogenj je bil najbrž podtaknjen.

Tihotapski prehod pod zemljo. Varšavska policija je odkrila v bližini poljsko-nemške meje podzemski rov, ki je služil tihotapcem za tihotapljenje blaga z nemške meje na Poljsko in s poljskega ozemlja v Nemčijo. Za vhod, oziroma izhod sta služili tihotapcem dve zapuščeni jami.

Tedenski koledar.

2. oktobra, nedelja: Angel varh.
3. oktobra, ponedeljek: Ter. D. J.
4. oktobra, torek: Franc Ser.
5. oktobra, sredo: Placid.
6. oktobra, četrtek: Bruno.
7. oktobra, petek: Rožni ven.
8. oktobra, sobota: Brigita.

Sejmi.

3. oktobra: Fara, Jesenice.
4. oktobra: Selce, Žalec, Jurklošt, Turnišče.
5. oktobra: Hodoš.
6. oktobra: Pišce.
8. oktobra: Begunje pri Cerknici, Sv. Lovrenc v Sg., Kostrivnica, Lovbek, Rakičan.

Urek Ivan, nar. poslanec:

Problem razdolžitve kmetov

(Nadaljevanje.)

V trenutku, ko pa je začel kmet nazadovati, ko so se začeli krčiti njegovi prejemki in je postajal nezmožen vzdrževanja vsega gornjega, je začelo tudi vse ostalo propadati. In ko smo prišli sedaj tako daleč, da leži kmet gospodarsko popolnoma stiri na tleh, da ni zmožen kriti niti svojih najnujnejših potrebščin, kaj šele dajati zaslužek drugim, je propadlo gospodarsko tudi vse drugo, ki je koreninilo na kmetovalcu. Propast obrtništvu, zlasti podeželskega, trgovstva, silna nezaposlenost na vseh koncih, splošna nezmožnost plačevanja davkov itd., temelji zgolj na propasti kmetovalca! Nihče ne bo tako naiven, da bo mislil, da se more pomagati na pr. obrtniku, trgovcu, delavstvu in drugim, brez pomoči kmeta. In tudi uradnik mora biti pripravljen, da če se ne spravi širokih mas kmetijstva zopet na ono stopnjo zmožnosti dajanja in vzdrževanja poleg vsega ostalega tudi potrebnih državnih financ, da pri najboljši volji državnih krmilarjev ne bo mogel dobivati plače brez nadaljnega krčenja. In če dalje odlašamo, čim dalje bo kmet propadel, tem bolj se bo splošno zlo iz večno postoječe logike pogoršavalo.

Poleg nemožnosti vnovčevanja kmetijskih pridelkov in padea cen daleč pod pridelovalno ceno je glavni vzrok kmečke bede ona kužna bolezen, ki meri najmanj 80% kmetijskega prebivalstva in ga pritiska k tlom, prezadolženost, ki se ne more izlečiti brez operacijskega noža!

Oprostite da o tem, ali je »moralno«, da se onega, ki je izkrvavel za interes drugih, splošnosti in celote, ki je rednik in vzdrževatelj vseh slojev v državi, ki je drugim prideloval kruh in meso, sam pa stradal, sedaj ko ga je peza dela, gospodarska stagnacija in propast brez njegove krivda vrgla ob tla, pusti poginiti kot se ne pusti svojega psa, dalje ali je prav in splošnosti v korist, da se milijone najpridnejših članov pretvori v maso nadležnih proletarcev in brezposelnih, se jih povrh za plačilo ozmerja še s »pijanci in pustoloveci, — ne bom razpravljaj!

Vsem pametnim ljudem, ki imajo malce širšega obzorja, vsem ki hočejo dobro celomu narodu in državi, ker to državo tudi ljubijo, pa je jasno in razumljivo, da je treba čimprej sanacije teh težkih razmer in da to delo treba izvesti od zdolaj ter odstraniti glavne ovire občega gospodarskega podviga in ozdravljenja in to so kmečki dolgovi.

Iz te ugotovitve, ki ni vznikla samo med najboljšimi možni države, temveč se s tem problemom pečajo skoraj vse države Evrope, se je rodilo veliko in resno delo na zakonu o razdolžitvi kmetov tudi pri nas.

Vzroki zadolžitve.

Oglejmo si nekoliko vzroke zadolžitve našega kmeta! Med vojno se je našemu kmetovalcu rekviriralo vse, kar se je dalo odnesti. Odvzeta mu je bila vsaka možnost popraviljanja njegovih kmetijskih pritoklin in nabave kakršnihkoli potrebščin njegovega posestva in družine. Ob koncu vojne si je vsak tako — moral — prihraniti nekaj avstrijskih papirnatih kron. Zato pa mu je bila vsa družina skoroda brez obleke, prazni hlevi, zapuščen, nepopravljen poslopja, orodje, zanemarjena zemlja itd. Vse prihranjene krone daleč niso zadostovale, da bi si kmet po vojni zamogel vsaj za silo spraviti svoje posestvo in družino v normalni tir. Moral je že seči po posojilu. Ko je vrednost zemlje in pridelkov rasla, je pri pridnih in podjetnih kmetovalcih raslo tudi veselje do napredka, izpopolnjenja in zboljšanja njihovega kmetijstva, živine, svinj in celega aparata. Vsi strokovni časopisi z vsemi strokovnjaki vred so k temu vzpodbujali kmeta. Najmanj ena tretjina današnjih dolgov bazira ravno na tej pridnosti, podjetnosti in optimizmu našega kmetovalca. Če je tak kmetovalec bil v korist splošnosti, sem obravnaval že zgoraj!

Najmanj ena tretjina kmetij je po prevratu spremenila svoje lastnike tako, da so iste prevzeli novi gospodarji — dediči od svojih staršev. V dobi visoke vrednosti zemlje je prevzemna cena in višina dedščin ostalim otrokom bila tako visoka, da danes daleč presega vrednost celega, četudi izboljšanega posestva. Vse te dedščine še danes tlačijo in obremenjujejo lastnike, ki so morali takoj izplačati dediče in si za to najeti posojilo ali pa so jim dolžni še sedaj. Jasno je, da vse tako preobložene kmetije tudi v najboljši konjunkturi niso toliko donšale, da bi se zamoglo poleg vzdrževanja, prevžitka, davka, zavarovalnine, raznih popravil itd. kriti tudi redne obresti ali celo odplačevati dolg. Dolg je tako letno naraščal. Tako je nastala najmanj druga tretjina sedanjih dolgov.

In zadnja tretjina? Kdo iz dežele ne pozna kot črv pridnih družin, ki se živinsko mučijo noč in dan, pa jih nesreča spremlja na vseh njih potih. Posestva ležeča na nerodovitnih brdih, sestojeca iz težkih in praznih zemelj zahtevajo strašnih muk obdelovalcev, ne da bi mu poplačala te muke tudi le z najbornejšimi sadovi. Poleg tega nesreče in bolezni pri živini in ljudeh, toča, suša, požar, povodnji in vse mogoče zlo. Dalje so družine, ki jih nesreča spremlja od zibelke do groba kot da je pričarana. Cela leta niso imele napredaj najmanjšega pridelka. In koliko je med njimi družin, ki so desetletja suženjsko garale v Ameriki ali raznih tujih rudnikih, si prihranile denar, ga prinesle domov in iz ljubezni do lastne grude kupile kje slabo posestvo (dobrega ni takrat nihče prodal), ga zboljšavali, popravljali, zidali, si poleg kupnine morali posoditi še toliko kapitala, danes pa so

ob vse, ker dolg znaša več kakor pa vrednost te njihove zemlje. Vsi ti spadajo v tretjo skupino zadolženecov.

Poleg gornjega pa nobeni teh skupin ni prizanesla zadnja leta nerentabilnost kmetijstva, ko je bilo vsako leto treba doplačevati samo že za obdelovanje kmetij. Tu treba vzeti samo malo svinčnik v roko in pogledati par primerov: Reja živine stane še vedno najmanj 8 Din za kg žive teže. Že mnogo let sem pa se je morala prodajati ista daleč pod lastno ceno. Danes po 2 do 2 in pol Din za kg. Vino se takisto že pet let prodaja pod pridelovalno ceno. Tako tudi vsi ostali pridelki. Danes se dobi za triletnega vola 1500 Din. Sam hlapec pa stane letno 2000 Din. Domača delovna moč pa že na obleki nič manj. Za tele, za katerega je treba krmiti kravo 9 mesecev, se dobi danes — ene cele čevlje! Za sam enoletni davek bi moral prodati pri nas vsak kmet vse svoje živino. S čim pa ga naj plača prihodnje leto? Vse ono pa, kar kmet kupuje, pa se še vedno podražuje. Enako tudi obresti in davki. Tisti, ki je še vedno udarjen s tako temo, da teh bridkih prilik ne vidi in noče umeti, naj si ogleda gospodarski efekt raznih naših ekonomij, ki se upravljajo točno po vseh predpisih strokovne vede, pa izkazujejo ogromne letne deficite. Pa tu gotovo niso »nemarnežic, »pijanci in »zapravljiveci!

Ta nerentabilnost kmetijstva je poleg gornjih treh skupin in še sto drugih razlogov dovedla naše kmetovalce tja, kjer se nahajajo in od koder jim normalnim potom ni odrešitve.

Pri južnih bratih pa se je vsemu gornjemu pridružil še en močan fakt, da so, vrnivši se iz vojne, našli doma vse opustošeno in porušeno, kar vse so morali na novo upostaviti s posojili.

Če izvzamemo kmetovalce krog mest in enakih centrov, ki svoje pridelke še danes zamorejo po primerni ceni vnovčiti, pred par leti še pa so to vršili stajno, bomo našli pač komaj med par sto kmeti po enega, ki ima pomembnejši denar ali, ki ni zadolžen. So pa to pa večini taki, ki so se takole malo po strani pečali še s čim drugim ali pa so živeli v srečnih okoliščinah, da niso imeli dedičev, so jim že stariši zapustili vse v najboljšem redu, morda še kapital itd.

(Dalje prihodnjic.)

»Pet minut slepotec na Kitajskem. Na dan prve obletnice zavzetja Mukdena je izdala kitajska vlada odredbo, da imajo prebiti vsi Kitajci pet minut v »slepotic. Ljudje so za pet minut zaprli oči in dali s tem duška bolečini za izgubljeno Mandžurijo, o kateri po teh znakih sodeč še dolgo ne bo izgovorjena zadnja beseda.

Sedem italijanskih letalcev mrtvih. V italijanskem vojnem pristanišču Speziji sta te dni trčili dve vojaški letali. Katastrofa je zahtevala sedem človeških žrtev.

Kmetijski hranilni in posojilni dom

v Ljubljani
Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

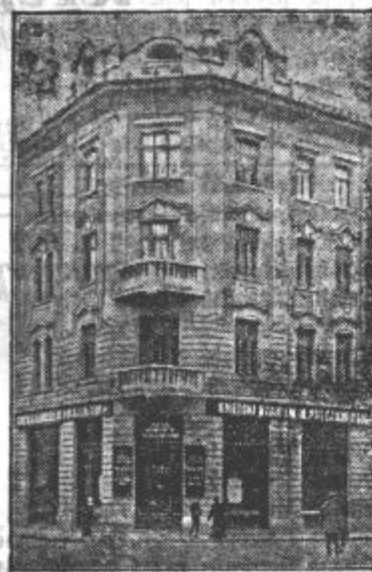

Račun poš. hranil št. 14.257
Brzjavljivi: „KMETSKE DOM“
Telefon številka 28-47

VLOGE na knjižice in tekoči račun se obrestujejo po 5 1/2%, brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po 7%, brez odbitka davka na rento. Stanje vlog nad 35.000.000 dinarjev // Rezerve nad 900.000 dinarjev. Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog. Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja. POSOJILA daje proti poročstvu, na vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

BLAGAJNIŠKE URE: Ob delavnikih od 8—12 1/2, in od 3—4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12 1/2.

Podružnici v Kamniku, Glavni trg, in v Mariboru, Slomškov trg 3

KAKŠNO JE DANAŠNJE STANJE VINOGRADNIŠTVA V DRAVSKI BANOVINI?

Naš kmet rad dela in če gre po sreči, tudi poje. Obdeluje svojo zemljo z veseljem, seje v nadi na bogato žetev, pridelke prodaja, da z izkupičkom zadosti svojim vsakdanjim potrebam in odraja svoje javne dajatve, ki niso majhne. Kmet vinogradnik je bil nekdanj vesel človek, po vinorodnih krajih je odmevala njegova pesem od hriba do hriba. Danes vinogradnik eicer pridno dela, v redu drži svoj vinograd kakor preje, toda ne poje več. Pesem, ki jo še slišimo po vinorodnih krajih, to ni pesem vinogradnika, kajti on že davno več ne poje, on hodi zamišljen okrog in kalkulira; poje pa še njegov viničar, ki ni tako tenkočuten in se zanaša, da se bo preživel, četudi slabo, na stroške gospodarja vinogradnika. Toda tudi viničarjeva pesem pojenjuje. Kakor gospodarju, tako je tudi viničarju vzela letošnja dolgotrajna suša vse poljske pridelke. Kako bosta v vinorodnih krajih brez zimo preživel gospodar in viničar sebe, svoje in živino, ne vemo. Še obupnejše so razmere v krajih, kjer je poškodovana toča poljske pridelke, vinograde in sudovnjake. Sena je bilo malo, otave skoro nič, zanašali smo se na bogato pašo v jeseni, ki pa je tudi izostala vsled suše. Vino, sadje in živina so pa edini viri dohodkov v naših vinorodnih krajih. Vsled pomanjkanja krme in kupcev se je v teku poletja ogromno število živine poklalo doma in po malenkostni cení razprodalo in razdavalo meso med sosedi. Haska od tega ni imel nikdo, ker je dotok denarja od zunaj izostal. Posledice decimiranega števila živine bomo občutili prihodnja leta. Sadije je po nekaterih vinorodnih krajih bogato obrodilo, je sicer tudi trpelo po suši, pa vendar bi se še kaj dobilo zanj, če cene ne bi bile tako strašansko nizke, da se prevoz sadija iz krajev oddaljenih od prometnih točk skoraj ne izplača.

Edini up za našega kmeta vinogradnika so njegove z grozdem lepo obložene vinske gorice. Stanje vinogradov sicer ni povsod zadovoljivo, nastavek v splošnem ni bil tako bogat kakor je bil lani, pa tudi suša in toča sta ponekod napravila škodo. Manje pridelka in sušna letina pa govorita v prid izborni kvaleteti letošnjega vinskega pridelka. Novi trošarinski predpisi so pripomogli k temu, da so se cene vina v gostlinah znižale, konzum vina se je povečal in tudi vsled ukinjenja državne in banovinske trošarine od 20. aprila 1932 dalje je konzum vina v splošnem porasel. Vinske zaloge so letos vsekakor manjše nego so bile v tem času lani.

Pa kaj čujemo? Da bo letos vinski mošt in vino zelo poceni. Slišijo se cene, ki nikakor ne bi krile niti polovice stroškov, ki jih je vinogradnik imel z obdelovanjem vinograda. V tem pa je njegov propad, če ne krije niti pridelovalnih stroškov. Z ozirom na male vinske zaloge starega vina in v pričakovanju izborne kvaletete letošnjega vinskega pridelka cene letošnjemu vinskemu moštu oziroma vinu ne morejo biti nižje nego so bile lani, ravno nasprotno, iste bi morale biti višje. Mnogo se letos prodaja grozdja, kar je vsekakor hvalevredno in za vinogradnike prodajalce

grozdja koristno, ker pridejo takoj do denarja. Potom prodaje grozdja bo pa tudi znatno olajšan vinski trg, kar spet govori proti nizkim cenam za mošt in vino.

Vinogradniki!

Iz navedenih izjavljanj, ki dovolj jasno prikazujejo današnji splošni položaj glede našega vinskega gospodarstva, razvidimo, da nimamo pričakovali nič dobrega. Če bomo složni, si vsaj deloma lahko pomagamo sami. Pomoč leži v nas samih v tem, da kolikor mogoče dobro vnovčimo naš vinski pridelek. Predvsem bi morali biti vsi vinogradniki složni in organizirani v Vinarskem društvu, ki edino štiti interese našega vinogradništva. Z ozirom na ta dejstva priporočamo sledeče:

1. Prodajajmo namizno grozdje za zobanje v kar največjem obsegu. To je mogoče posebno v bližini mest in trgov.
2. S trgatvijo čakajmo do skrajne možnosti, da grozdje popolnoma dozori in da bo kvaleteta vinskega pridelka čim boljša.
3. Ako je morda vsled slabega vremena močno nastopila gniloba, podbirajmo gnilo in odpadlo grozdje.
4. Vinski mošt po pretoku 24. ur razsluzim, to je pretočimo, da čisteje pokipi in ostane zdrav.
5. Trgajmo in prešajmo po možnosti vsako vrsto za se, kajti za sortna vina dosežemo vedno boljše cene.
6. Vsem vinogradnikom brez izjeme, ki so primorani vinski mošt od preše prodajati, svetujemo, da ga in to najslabše kvaletete ne dajo ceneje od 4.— Din liter iz mešanih vrst, za sortirano blago in boljše kvaleteto pa naj zahtevajo primerno večjo ceno. Na nižjih cenah nima nikdo interesa, najmanj pa vinogradniki sami.
7. Vsak vinogradnik bodi član Vinarskega društva.

Vinarsko društvo za Dravsko banovino v Mariboru.

Slamorenice za invalide

Minister socijalne politike in narodnega zdravja Ivan Pucelj je odobril sledečim invalidom iz Dravske banovine ročne slamorenice s svojim rešenjem od 29. IX. 1932 g., St. br. 30261/32.

1. Bergant Tomaž, iz Stare Loke, občina Stara Loka, srez kranjski;
2. Bizilj Anton, iz Krasc, občina Moravče, srez Kamnik;
3. Horžen Franc, iz Črešnjic 40, občina Cerklje, srez Krško;
4. Casar Ludvik, iz Križevcev 68, občina Križevci, srez Murska Sobotā;
5. Čanžek Ivan, iz Šmarij pri Jelšah, občina i selo Šmarje pri Jelšah;

6. Gradišar Amalija vd., iz Mramorovega, občina Bloke, srez Logatec;
7. Petkovič Anton, iz Vel. Poljane, občina Vel. Poljana, srez D. Lendava;
8. Dežman Matija, iz Lancovega 13, občina Lancovo, srez Radovljica;
9. Grošel Jakob, iz Jaboršča 26, občina Kandrše, srez Litija;
10. Stopinšek Janez, iz Lahovega Grabna, občina Jurklošter, srez Laško;
11. Pogorelec Jožef, iz Plešivca, občina Škale, srez Slovenjgradec;
12. Pliberšek Anton, iz Šmartna na Pohorju, občina Sv. Martin na Pohorju, srez Maribor (desni breg);
13. Smole Franc, iz Polzele, občina Polzela, srez celjski;
14. Deželak Mihael, iz Marnega 11, občina Dol pri Hrastniku, srez laški;
15. Jelovčan Janez, iz Dolenciča, občina Javorje, srez kranjski;
16. Jerše Franc, iz Zaliseca, občina Žužemberk, srez Novo mesto;
17. Horvat Paul, iz Sp. Dupleka, občina Sp. Duplek, srez Maribor levi breg;
18. Zore Andrej, iz sela in občine Šmartno pod Šmarno goro, srez Ljubljana;
19. Blatnik Franc, iz Šmihela 4, občina Žužemberk, srez Novo mesto;
20. Bernik Jakob, iz Brezja, občina Dobrova pri Ljubljani, srez Ljubljana;
21. Horvat Stefan iz Trnja, občina Trnje, srez Dolnja Lendava;
22. Zaleznik Janez, iz Skočinca, občina Rečica ob Savinji, srez Gornjigrad;
23. Zavrtnik Ivan, iz Solčave, občina Solčava, srez Gornjigrad;
24. Horvat Magda vd. iz Lipe 71, občina Lipa, srez Dolnja Lendava;
25. Hrovat Ivan, iz Dešeče vasi 16, občina Žužemberk, srez Novo mesto;
26. Klement Josip, iz Motovilcev 39, občina Motovilec, srez Murska Sobotā;
27. Bračič Jakob, iz Frankolovo — Verpete 15, občina Frankolovo, srez Celje;
28. Car Franc, iz Gore 64, občina Gora, srez Kočevje.

Zavarovalnica Rosija-Fonsier
Ljubljana, Komenskega 18
sprejme zastopnike
za vse kraje Slovenije

Lep domač oves
v vsaki količini kupuje
Ekonom, Ljubljana
Kolodvorska ul. 7.

OGLASI v „Kmetiskem listu“
imajo siguren **USPEH!**
Pristopajte k
»Kmetijski Matici«

Povsod priljubljene in dobro delujoče
kotle za žganje,
kuho in
brzoparilnike
izdeluje v priznani solidni izdelavi
tvrka
Josip Otorepec
Ljubljana, Za Gradom št. 9
(po Strelški ulici)
Stalna zaloga, dolgoletne izkušnje, nizke cene.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo
Ljubljana
Prešernova ulica št. 50 (v lastnem poslopiju)
Brzjavke: Kredit Ljubljana - Telefon št. 20-40, 24-57, 25-48; interurban: 27-06, 28-06
PETERSON INTERNATIONAL BANKING CODE
Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safedeposit i. t. d.

Ustanovljeno 1860. Ustanovljeno 1860.

KAMNOSEŠKA INDUSTRIJA

Alojzij Vodnik

LJUBLJANA

(poleg glavnega kolodvora) KOLODVORSKA ULICA 34

Velika zaloga preko 400

NAGROBNIH SPOMENIKOV

vseh oblik in velikosti se razprodaja po
znižanih cenah,
dokler traja zaloga.

Izdelava novih spomenikov po lastnih načrtih najmodernejših oblik po nizkih cenah. — Sporočite naslov, da Vas obišče na domu strokovnjak in izdelava načrte po Vaši želji.

Slapar Ludvik, slikar

Ljubljana, Lžanska cesta šte. 20

prevzema vsa v

slikarsko stroko

spadajočo dela

Mlinarji!

MLINSKE KAMNE za vsakovrstno meljavo,
MLINSKA SITA, svilena in volnena,
Ia GONILNA JERMENA, VOSEK ZA JERMENA
in vse ostale mlinske potrebščine nudi:

BRCAR & KOMP., Ljubljana, Kolodvorska 35
Ceniki brezplačno! Zmerne cene!

FABIANI & JURJOVEC

Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 5

VELIKA ZALOGA

suknena blaga za moške in ženske obleke. Lepa izbira svilenih rut in različnih šerp

Krojači in šivilje, pišite po vzorci!

Brezobrestna posojila

za odkup dolga, nakup in zidavo podeljuje:

„KREDITNA ZADRUGA“
LJUBLJANA
Poštni predal 307.
Sprejme zastopnike!

Jabolka za prešanje.

Začeni 25. septembra 1932 nakupujem in natovorim vsak dan vsako množino kislih, zdravih jabolk za jabolčnik. Zadnje oferte pod „Eksport jabolk za jabolčnik“ na upravo lista.

VSAK

zaveden kmet bi moral čitati naš list!

Kar še ni bilo, je sedaj!

66 Din

močni ženski polčevlji, 79 Din visoki boka, lakasti čevlji 138 Din, moderni čevlji v lepih barvah 98, 108, 118, 123, 148 Din, dalje velika izbira domačih, telovadnih, športnih, plesnih in drugih čevljev za vse prilike po izredno nizkih cenah.

Trgovski dom Stermecki,

Celje št. 63

Zahtevajte brezplačni, bogato ilustrirani cenik!

V Sloveniji pridelamo sena in žita premalo

Temu se da odpomoči!

Gnojite sedaj v jeseni njive in travnike z

Nitrofoskalam-Ruše

in

apnenim dušikom

Na 1 k. jutro 150—200 kg. Naročajte pri Vaših zadru-gah, Kmetijskih podružnicah, oziroma preko Vaših občin.

Laneno olje in vse v stroko
Firnež spadajoče blago kupite dobro, solidno in po zmer-nih cenah pri
ostale lake
Oljnate barve
Lanene tropine

MEDIĆ-ZANKL

D. Z. O. Z.

Tovarneolja, firneža, laka in barv

LJUBLJANA - MEDVODE - DOMŽALE

Ekspozitura Beograd

Podružnica: Maribor, Novi Sad. Lastnik: Franjo Medić

Manufakturna veletrgovina

na veliko

FRAN HREHORIČ

Ljubljana, Dunajska cesta 28

se priporoča cenj. trgovcem pri nakupu blaga

Zmerne cene! Postrežba točna!

Priznana najboljši

Trboveljski Portland-cement

vedno v zalogi pri

„EKONOM“
Ljubljana
Kolodvorska ulica 7

L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg 15

dežniki

Na malo!
Na veliko!

Ustanovljeno 1839

